

מסורת הש"ס

^[א] (ברכות ט. עינין מן גיטין טו. מדה ט. ט"ז זיל הוקעה [מורין] א' לעיל כב. פלה ל: סוכה י. [מסכתא סוכה פ"א] (ד' פלה ל: (ה) פלה כו: (ו) [פלה מן: (ז) גמלא: אומה מני הפרסיים, (ח) [דף מדה, (ט) [דף ל:]

הגהות הב"ח

^(א) רש"י ד"ה היה אולי וכו' רמב"ם אשמי' אע"פ דהו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא שמן וכו'. נר הירוק לשלש' ברה"ל. דף מח ע"ב תוס' ד"ה ואין לתקן:

לעני רש"י

אובריינא [אובריין]. בדים מקושטים בדוממות צבעונית. פירסיקיי [פירשקיי]. אפרסקים. קייניין [קייניין]. חבושים (פירות).

מוסף רש"י

ועיטרה בקרמנים. פילה ציטת' של צבע' שקורין אובריין (שבי' כב.). ובסדינין המצויינין. לגמ' של פסגן (בצה' י.) עולות עולות. כגון מפשה רוקס או מפשה אורי שקורין גליטק'ס (סוכה י.). יינות שמונים וסחלתין. יימין כנסות של זמיות לניו (שם). היה אוכל בתאנים והותיר. רמב"ם נקט, דלא מילת כיון דאכל והיך לא ליעי הזמנה (בצה' ב.). באפרסקין. פירשקיי. והבושין. קייניין (שם).

תוס' ישנים

^(ב) הוקף לאיסור. ז"ל והוקף ח.

רב נסים גאון

מהו לטלטולי שרגא דחנוכה מוקמי חבארא בשבטא. שמענו כי ביום החבירה פסיסיה חברים, מהורין בכל בתי ישראל ומבכין את הגרות ולוקחין מכל בית נר והיה צער גדול לישראל מזה המעשה מפני שהיו מוליכין את גרותיהם לע"ז. ואשכחנן בפרק י' [דיגיטן] (דף סו) דרב בר בר חנינא חיל על י' יהודה ורבנן ומה אילו אמרו בפנינו לשויליה ביה. בעו מביי שנים שחבירי גט מנדיה היו צריכים שאמרו בפנינו נכחם בפנינו נחתם או אין צריכין. אמר להו אין צריכין ומה אמרו בפנינו גישה מי לא מהימא. אדחי אתה ההוא חבארא שקלא לשרגא מיקמיהו, אמרי רחמנא או בטולך או בטולא דבר עשו. למימרא דרומאי מעלו מפרסאי דתי תני ר' חייא מאי דרבי (אובי כח) איתליה בבין דרביה והוא ידע את מקומה, ידע הקב"ה בישראל שאין יכולים לקבל גזירות של עשו הרשע לפיכך גילה אותם לבבלי. ובמס' יבמות בפרק הבא על יבמתו (דף טו) אמרו מאי ידתיב (דברים) [ב] בגוי נבל בעיטתם, ר' יוחנן אמר אלו חברים.

מניחין נר. מצעדו יוס: ע"ג דקל וידלק שס בשנת דליכא למישא לכשיכבה לישקליה מיניה וגמלא משתמש במחובר דכיון דאקלייה לדבר האסור בין השמשות איתקאי לכולי יומא: ואין מניחין נר צי"ט. דשקיל ומנח ליה ומשתמש באלין: מה לי שנס נר. בשנת נני שקיל ליה לכשיכבה: שרגא

דחנוכא. אחר שנסה: מקמי חברי. שלא יראהו נחצר כדאמרין בפרקין לעיל (דף כב). דנותנו בטפח הסמוך לרשות הרצים וידעו שהדליקו זו נר והם גזרו שלא להדליק. אי נמי כיום חגם אין מניחין לדלוך אור אלא צבית ע"ז: חברי. שם אומה שהיתה עם פרסיים: פכי הילכא. בתמיה: בשעת הדחק. סכנה. אלמא שלא בשעת הדחק אסור: שורען בקרקע. ועדיין לא השרישו מהו ללקוט ולאכול: אין מוקפה לר' שמעון. בדבר הראוי אלא בשמן שצנר בשעה שהוא דולק כדמתי' לעיל: הואיל והוקפה למאוס. לשנת: הוקפה לאיסורו. איסור כיצוי: והוקפה למאוסו לוס לני. בתמיה. דקס"ד שמן שצנר דוקא קאמר דליכא תרתי מוקפה למאוס והמוקפה של שעת דליקתו משום איסור כיצוי אבל מוקפה למאוס גירדא לא אכרי ואפילו בשעת המאוס: והפניא סיכנה. לסוכה כו': קרמים. בגדי צבעונים שקורין אובריינא: אפרסקין. פירסיקיי' צלע': יינוס שמיים. ככלי זכוכית: עד מואלי י"ט האחרון. והכא מוקפה למאוס איכא מוקפה דאיסור ליכא דלא משום סמיכת אלל כי מטא חולו של מועד לשמרי דומיא דנר שנסה: והא ממאי דר' שמעון היא. דמותיבנא לך מיניה: דפני ר' חייא כו' אין נוטלין עליה. בפקס ועזרת מסוכה העשויה ללז ואפילו נפלו משום מוקפה דאיתקאלי מחמת סמיכת אלל צי"ט: אלא מן הסמוך לה. אם סמן חצילת עליה אלל דופנה ליכא איסור מוקפה לדעמיה עליה מחמתול למישקליניה למחר דלא סתר זהו אהלל. ומתך דמני ר' חייא בר יוסף הו מלי לאותבי דרישא אלא ניחא ליה לאותבי ממתימא דר' חייא ור' אושעיא כדאמרין עגלמא (חולין דף קמא). כל מתניתא דלא מייתינא בי ר' חייא כו': אין שמעון מסיר. אם נפלה דלית ליה מוקפה והכי מוקמין ליה במסכת צ"ה"ש: ושון צפוכס חג כגא. שהוקפה למאוסה למאוסה כל שנסה. אלמא כל שעת מאוסה נוהג מוקפה שלה ואע"ג דליכא איסור סמיכה: דעין שמן קאמינא. ולא משום איסור כל משום מאוסה דהואיל דהוקפה למאוסה דשנת הוקפה לכל זמן איסור דליקתו ולא יותר דאין מאוסה אלא בשעת דליקתו ומשכבה אין זו מאוסה אלז כסוכת חג מאוסה כל שנסה והקפאתה כל זמן מאוסה: אלא גרוגרות ולמוקין. גרוגרות תאנים שמעלה לגג ליכשן ומשנתהו

שס מעט אין ראויה לאכילה עד שימיצשו וכן צימוקים דענבים: היה אולג כפאני. רמב"ם אשמי' ^(א) דהוא אכיל ואילו מניין דאסקניהו אסק דעמיה ואקפן: חבושין. קייניין: וכן אסק אומר נר. ואע"ג דהני חזי כל שעתא ואפי' נשתה לא נתקלקלו מהיו הואיל ואקליניהו אסרי: אי נימא ר"י. למה לי הך דנקט דדחיניהו צידים אפי' הכניסן נמי לאוצר עשו הזמנה:

ואובל איצטריבא ליה. מנדקט אולכ במוקפה דדחייה צידים נראה דאולי שרי ליה לר"י במוקפה דלא דחייה צידים כגון גבי אורז:

לדבירי שמוען לא שני ליה בטלטול הנר בין שבת ליו"ט. איני דרב כר' יהודה עבדי ליה, והא רב תחיי לטלטל נר מפני חבארי בשבת. ושנינא הא אמר רב כהא כדאי הוא ר"ש לטמור עליו בשעת הדחק, מכלל דרב סבר לית הלכתא כר' שמעון. והא דר' יוחנן אין מוקפה לר"ש אלא מידי דאיתקאלי לאיסרא, כגון שמן שבנר בשעה שדולק, או כגון עטורי סוכה וכיוצא בהן והואיל והוקצה למצוה, פשוטה היא.

כירה פרק שלישי שבת

מה.

הכי נמי מסתברא דרב בר' יהודה ב"א. כזמה מקומות אשכנן דרנ סנר כר' יהודה דאסר מטא שיחדה למעות והניח עליה מעות ואילו לר' שמעון^א שריב דהא שרי מאזרות אפי' תקע זה כמה ויזמי ודכרכי דוחי (לעיל דף יט:). אלא דבעי לאוכוחי דסנר כר' יהודה צמינו דאיתקאלי בין השמשות כו':^א במקמי חברי בשבתא. צניוס חג שלהם לא היו מניחין נר אלא צבית ע"ז ומאי דקמבעיא ליה צנר חנוכה טפי מצנר שנת משום דללוך אכילה היו מניחים להם ואע"ג דשעת הסכנה אמרינן צזמה מדליקין (לעיל דף כא): דמניחה על שולחנו ודיו הכא מיירי אם ירעה שלא הניחה על שולחנו א"נ אומר ר"י דשעת הסכנה לעיל לאו סכנת חברים קאמר^א אלא סכנת גזירה שגזרו שלא להדליק נר חנוכה: **היבא** דדחייה בידיה אית ליה. ואף על גב דנר שנסה שרי

ר' שמעון אף על גב דדחייה צידים דהתם שאני כיון שצנר פסק דיחוי שלה^א אלל הכא לעולם הן דחויין על זמן שמוניחן שס: **אלא** שמן שבנר. לאו דווקא שצנר דההוא אסור משום מכזה כדאמר בפ"צ דליה^א (דף כב). המסתפק ממנו חייב משום מכזה אלא המטפסף מנר^א ומשום דמוקפה למאוס לא אסור * נר הדולק לטלטל כדפרישית לעיל^א אלא כדאמר צפוק פירקין משום דהוי צסיס לדבר האסור מימה לר"י דאמאי נקט שמן שצנר טפי ה"ל למינקט אין מוקפה לר' שמעון אלא בגרוגרות ולימוקין דדמו טפי למינקט שורען דלא איתקאלי לא מחמת מאוס ולא מחמת איסור וליכא למימר דסנר ר' יוחנן דלר' שמעון אין מוקפה בגרוגרות ולימוקין דהא רבי קאמר צסמוך דאית ליה לרבי שמעון מוקפה בגרוגרות ולימוקין ומסתמא לא פליג: **עד מוצאי י"ט** האחרון של חג. הקשה ר"ת ציוס טוב האחרון דלא אסר אלא מטעם מיגו דאיתקאלי בין השמשות מחמת יוס שעצר^א והא רבי שמעון שרי מותר השמן שצנר אף על גב דהוקפה בין השמשות למאוס משום יוס הע"ג ונראה לר"י^א דזמה למאוס משום יוס הע"ג ונראה האחרון לא אחי' כל' שמעון^א:

וא"ל חב המכור דה. צפקה המציא כדי יין (פלה ל: וסס) גרס צמשה אלא מן הסמוך לה ופריך צגמ' והא קסתר אוהלל ומשני מאי מן הסמוך לה סמוך לדפנות והשעת אי גרס צצרימא דהכא אלא מן הסמוך לה הוי צסמוך לדפנות ואי גרס ולא מן הסמוך לה מיירי צמה שעל הסכך וטעמא משום דמיתר אוהלל כדאמר התם: **ואם** התנה הב"א צ"פ תנאו צריש המציא (ג"ג) שס) פריך עלה והא קא סתר אוהלל ומוקי לה צסוכה נפולה וצריענה דמאחמול דעמיה עלה: **אלא** בגרוגרות וצימוקין. צירושלמי מפ' שמסריקין צימתיים כיון שמתקלקלין כל כך אין דעמו לקחתם עד שיתקנו הניצב: **ובן** אתה אומר באפרסקין. אף על פי שאין מתקלקלין כל כך מקפה אותם מדעתו: **היבא** דלא דחייה בידיה אית ליה מוקצה. כגון הא דתנן צפרק מפניו (לקמן קט:). ולא את האורז ותנן נמי צפרק צתרא (דף קט:). רבי יהודה אומר אם לא היתה נצלה מע"ש אסורה כו':

שמוען לא שני ליה בטלטול הנר בין שבת ליו"ט. איני דרב כר' יהודה עבדי ליה, והא רב תחיי לטלטל נר מפני חבארי בשבת. ושנינא הא אמר רב כהא כדאי הוא ר"ש לטמור עליו בשעת הדחק, מכלל דרב סבר לית הלכתא כר' שמעון. והא דר' יוחנן אין מוקפה לר"ש אלא מידי דאיתקאלי לאיסרא, כגון שמן שבנר בשעה שדולק, או כגון עטורי סוכה וכיוצא בהן והואיל והוקצה למצוה, פשוטה היא.

עין משפט נר מצוה

גב א מיי פ"ה מהלכות שבת הלכה ז ופ"ד מהלכות י"ע הלכה א סמג לאון סה טור ש"ע אורח סימן רעו ספ"ד ז וסימן מקיד"ד ספ"ד ז:

גב ב מיי פ"ו מהלכות שבת הלכה ד סמג לאון סה טוש"ע אורח סימן שי ספ"ד ב:

מוסף תוספות

^א. אפי' הניח עליה מעות. רש"י. ג. דומא דנר שלא הדליקו עליה באותה שבת. רש"י. ו. הא לא שבי' למידק ממילתיה דרב גופיה. ועי"ל דמורה ר"ש במטה משום דהוי כמו סיכ' דחיי' ומזורי. מוס' הא"ש והש"א ויעוצ"א. ד' דעל השלחן נמי יקחוי אותו. כדאמר בביתין ירבה"ב ב"ב ח"ל, אטא חבארא שקל שרגא מיקמיהו. מוס' לעיל כא: ד"ה ונשעת (ועי' צמלא הישעס כאן). ו. דייקין שכבר נתבטל דוחיו. מי דרין. ו. שהצטור לאיסורו וליצוהו ולכל זמן שהנר ורולקת. יעניס"א, ולא היה רצונו עליו כלל עד שוכבה. רמב"ן. ז. שאין ביטול מצוה במה שמשלטול. מוס' לעיל מנ: ד"ה ואין. ח. וריייהו ברא"י. דסד"ר השתא רבעין' תורת, [שחוקצו מחמת איסור ושחוקצה למצוה בנר שבת. ולהכי פריך' דהא אפי' משום מוקפה למצוה בלבד אסור ר"ש. כדתינא כסכה כהלכתה וכו'. יעניס"א, ובמסקנא גרסי' 'הואיל והוקצה למצוה הוקצה לאיסור' בלא [אין], דלא בעינא אלא חד. מוס' הא"ש. כלומר שיעקר איסורו משום מוקצה למצוה והוקצה למצוה כל זמן האיסור שהוא זמן האדליקתה הא משכבתה אין בר משום מצוה, אבל מוקצה למצוה אינו צריך להאיסור. שהרי עצי סוכה אסורין כיו צמותן אע"פ שאין שם איסור וכו'. מח"ס. ט. כיון דהך ברייתא מוקמי' לה כר"ש, נתי דאסור להסתפק מהם כל ז' ימי התג. מוס' הא"ש. י. מיתה לשרי וכו' [ד] ריש לית לי מיגו. מוס' הא"ש. יא. אסא ה"י ידוע שהוא לילה, ה"י אסור לשותות, אכל במוקפה ביה"ש ש יוס י' דסוכה, שאינו מוקצה אלא משום יוס שפבר ואם ה"י ידוע בבית"ש שכבר ה"י לילה, ה"י מותר. מוס' הא"ש. יב. דהך ברייתא לא אחיא כולה אליבא דר"ש אלא מה שאסרתו גיני סוכה ככל התג כדמוכח לה שהדליקו בו בשבת אין מטלטלין אותו, אבל ביו"ט שמשמש מחובר דליקען אסור. (ואין מניחין נר ע"ז דקל ביו"ט) ואוקימנא דקל ביו"ט 'היה דשני ליה וביה"ש דשני בלבד. מי דרין.

רבינו חננאל

דהא רב הוא דאמר מניחין נר ע"ג צבית [ואין מניחין נר ע"ג דקל ביום טוב], מכלל דרב כר' יהודה סבר ליה דאמר הנר שהדליקו בו בשבת אין מטלטלין אותו, אבל ביו"ט שמשמש מחובר דליקען אסור. (ואין מניחין נר ע"ז דקל ביו"ט) ואוקימנא דקל ביו"ט 'היה דשני ליה וביה"ש דשני בלבד. מי דרין.

שמוען לא שני ליה בטלטול הנר בין שבת ליו"ט. איני דרב כר' יהודה עבדי ליה, והא רב תחיי לטלטל נר מפני חבארי בשבת. ושנינא הא אמר רב כהא כדאי הוא ר"ש לטמור עליו בשעת הדחק, מכלל דרב סבר לית הלכתא כר' שמעון. והא דר' יוחנן אין מוקפה לר"ש אלא מידי דאיתקאלי לאיסרא, כגון שמן שבנר בשעה שדולק, או כגון עטורי סוכה וכיוצא בהן והואיל והוקצה למצוה, פשוטה היא.

אליעזר.